

19.6.2014

RAKENNUSTYÖ JA YHTEINEN RAKENNUSTYÖMAA

Sisältö

Johdanto	1
1 Mikä on rakennustyötä?	3
2 Yhteinen rakennustyömaa	4
3 Veronumeron sisältävän tunnisteiden käyttö	5
4 Työntekijäluettelon pitäminen	5
5 Kysymyksiä ja vastauksia	6
5.1 Teollista toimintaa koskevat kysymykset	6
5.2 Tunnistekorttiin, veronumeroon ja henkilöluetteloon liittyvät kysymykset	8
5.3 Koordinaatioryhmän 4.6.2014 hyväksymät lisäkysymykset	13

Johdanto

Eduskunta hyväksyi verotusmenettelylain ja työturvallisuuslain muutosten yhteydessä lausuman, jonka mukaan ”*Eduskunta edellyttää sosiaali- ja terveysministeriön huolehtivan siitä, että rakennusalan työsuhde- ja verovalvontaa varten julkaistaan yhteistä rakennustyömaata koskeva kattava ja riittävän yksityiskohtainen yleisohje noin vuotta ennen lainmuutosten tavoiteltua voimaantuloa 1.7.2014.*”

Tämä muistio on tarkoitettu eduskunnan edellyttämäksi ohjeeksi koskien yhteistä rakennustyömaata. Kyseessä on muistion 3. päivitetty versio, johon on lisätty aiemman, maaliskuussa julkaistun, version jälkeen rakennusalan koordinaatioryhmän 4.6.2014 hyväksymät lisäkysymykset.

Muistion ensimmäisen version on laatinut toimeksiannosta sosiaali- ja terveysministeriön asettama rakennusalan koordinaatioryhmä. Muistion

laadintaan on osallistunut Rakennusteollisuus RT, Rakennusliitto ja Ammattiliitto Pro. Myös verohallinto on tutustunut tähän muistioon.

Rakennusalan koordinaatioryhmä on muistiosta saadun palautteen perusteella täydentänyt ja täsmentänyt muistiota maaliskuu- ja kesäkuussa 2014. Muistion valmistelussa on kuultu eri teollisuusalojen työmarkkinaosapuolia. Maaliskuussa päivitetty muistio on aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden johtajien hyväksymä. Muistio edustaa työsuojeluviranomaisten yhteistä näkemystä asianomaisten säädösten tulkinnasta.

Muistiossa selvitetään keskeisiä rakennustyön ja yhteisen rakennustyömaan määrittelyyn liittyviä käsitteitä sekä käsitellään yhteisellä rakennustyömailla edellytettävän henkilötunnisteen käyttöä ja työntekijöiden luettelointia. Yhteistä rakennustyömaata koskevat tulkinnat perustuvat rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (205/2009) soveltamisalaan.

Muistioon liittyy kysymys- vastausosio, jossa on käsitelty käytännön tilanteissa esiin nousseita kysymyksiä. Muistiota täydennetään uusilla kysymys- vastauksilla sopivan ajan kuluessa.

1 Mikä on rakennustyötä?

Rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä todetaan, että asetusta sovelletaan maan alla ja päällä sekä vedessä tapahtuvaan rakennuksen ja muun rakennelman uudis- ja korjausrakentamiseen ja kunnossapitoon sekä näihin liittyvään asennustyöhön, purkamiseen, maa- ja vesirakentamiseen sekä rakentamista koskevaan suunnitteluun. Lisäksi asetusta sovelletaan näitä töitä koskevan rakennushankkeen valmisteluun ja suunnitteluun.

Asetus on tarkoitettu sovellettavaksi varsin laaja-alaisesti rakentamiseen ja sen soveltamisalaan kuuluu kaikki rakentamiseen liittyvä toiminta.

Asetuksen soveltamisalan perusteella rakennustyötä ovat talonrakennustyöt ja lisäksi esim. sillan, padon, sataman, laiturin, kanavan, maantien, kadun, rautatien, lentokentän, sähköverkoston ja kaukolämpöverkoston rakentaminen, raakavedenottamoiden ja puhdistamojen sekä viemärin ja kaikenlaisten vesi- ja muiden johtoverkkojen sekä muiden sanotun kaltaisten rakennelmien rakennus- ja korjaustyöt. Asetusta sovelletaan myös maarakennustöihin, esimerkiksi kaivannon kaivamiseen sekä täyttö- ja pengerrystöihin.

Maan alla tapahtuvan rakennustyön osalta on selvä raja rakennusteknisen louhinnan ja kaivostoiminnan välillä. Rakennustyötä on esimerkiksi liikenneväyläksi, maanalaiseksi varastoksi, raakavesiverkoston tai viemäriinjan osaksi tai muuhun vastaavaan käyttöön tulevan kalliotilan rakentaminen. Asetuksen ja myös rakennustyö – käsitteen ulkopuolelle jää kaivoskivennäisten hyväksikäyttöä tarkoittava työ, josta on säädetty kaivoslaissa (621/2011).

Vedessä tapahtuvaa rakennustyötä on esimerkiksi laiva- tai muun väylän ruoppaus, patojen rakentaminen ja vedenalainen louhinta. Rakennustyön turvallisuudesta annettua asetusta sovelletaan myös erilaisten johtoverkkojen rakentamiseen. Tien, kadun tai vastaavan kunnossapito sekä päällysteen osittainkin korjaaminen tai uusiminen tai muut vastaavat rakenteeseen kohdistuvat toimenpiteet kuuluvat asetuksen soveltamisalaan.

Asetuksen tarkoittaman korjausrakentamisen, kunnossapidon tai asennusten tulee kohdistua rakennuksiin tai muihin rakennelmiin. Rakennustyöksi katsottavaa rakennuksen kunnossapitoa ovat mm. julkisivun maalaaminen, vesikatteen uusiminen tai korjaaminen, LVIS-laitteistojen uusiminen ja vastaavat työt.

Asennustyöt katsotaan rakennustyöksi vain silloin, kun ne liittyvät rakentamiseen. Esimerkiksi voimalaitosten ja paperitehtaiden koneisiin ja laitteisiin liittyvät asennukset ovat rakennustyötä vain, jos ne tapahtuvat uudis- tai korjausrakentamisen yhteydessä. Samoin erilaisten LVIS -laitteistojen asentaminen, hissien ja vastaavien laitteiden asentaminen rakennuksen tai muun rakennelman uudis- ja korjausrakentamisen yhteydessä on

rakennustyötä. Jos koneiden asentamiseen, kokoamiseen, purkamiseen tai niiden huoltoon ei liity samalla tehtäviä muutoksia rakennuksen rakenteisiin, niin kysymys ei ole rakentamisesta. Koneen osaksi luetaan ne koneen osat, joita ilman se ei toimi.

Prosessin käynnissä pitämiseen liittyvät kunnossapitotyöt esim. koneiden, laitteiden sekä putkistojen osalta eivät ole rakennustyötä. Poikkeuksen kuitenkin muodostavat seisokkityömaat, jotka ovat työmaatoiminnot ja hankkeen laajuus huomioon ottaen verrattavissa perinteisiin rakennustyömaihin. Näihin työmaihin sovelletaan rakennustyön turvallisuudesta annettuja määräyksiä, jolloin turvallisuuden hallintamenettelyt tulee järjestää asetuksen mukaisesti. Seisokkityömailla saatetaan tehdä tuotantolaitokseen tai sen rakennelmiin kohdistuvia korjaamis- ja kunnossapitotyitä sekä asennuksia. Tällaisia töitä ovat mm. lämmönvaihtimien, kolonnien, säiliöiden, sähköverkon, putkistojen ja teräsrakenteiden huolto-, korjaus- ja kunnossapitotyöt (sisältäen mm. osien purkamista, irrotusta, vaihtoa, kiinnitystä, hiekkapuhallusta, maalausta jne.) ja niihin liittyvä työtasojen ja kulkuteiden pystytys ja purkaminen. Seisokkityömaita ovat esimerkiksi sellaiset työmaat, joiden kesto on yli kuukauden ja joilla työskentelee samanaikaisesti vähintään 10 työntekijää sekä työmaat, joiden työn määrä on yli 500 henkilötyöpäivää.

Työtasojen tai kulkuteiden pystytys ja turvallisten kulkuteiden asennus esimerkiksi koneiden huoltoon tai muuta kunnossapitoa varten ei ole rakennustyötä, jollei siihen samalla liity rakentamista.

2 Yhteinen rakennustyömaa

Kyseessä on yhteinen rakennustyömaa, kun tehdään rakennustyötä ja työmaalla samanaikaisesti tai peräkkäin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työnsuorittaja. Rakennustyö alkaa silloin, kun työmaalla tehdään ensimmäistä työtehtävää, vaikka lupia tai ilmoituksia ei olisikaan vielä tehty. Yhteisen rakennustyömaan muodostumisessa oleellista on tieto siitä, että kyseinen työmaa on suunniteltu tehtäväksi monen työnantajan toimesta, vaikka vain yksi työnantaja aloittaisi työt ja seuraavat työnantajat ja/tai itsenäiset työnsuorittajat tulisivat työmaalle vasta myöhemmin. Jos taas työmaa on suunniteltu tehtäväksi yhden työnantajan toimesta, mutta työn aikana siellä tosiasiallisesti on usean työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä tai itsenäinen työnsuorittaja, se muuttuu yhteiseksi työmaaksi. Käytännössä nykyään melkein kaikki omakotitalotyömaat ja pienetkin korjaustyömaat ovat yhteisiä rakennustyömaita, jos niihin liittyy esimerkiksi taloteknisiä töitä.

Valtioneuvoston asetuksessa rakennustyön turvallisuudesta tai muuallakaan työsuojelulainsäädännössä ei ole määritelty toimimista *samanaikaisesti* tai *peräkkäin*. Siten ne on ymmärrettävä siinä merkityksessä, mikä niillä on yleisessä kielenkäytössä. Työsuojeluviranomaiset ovat tulkinneet ”samanaikaisesti toimimisen” tarkoittavan yhtäaikaaisesti ja samalla hetkellä tapahtuvaa työskentelyä. ”Peräkkäin toimimisen” työsuojeluviranomaiset ovat tulkinneet tarkoittavan sitä, että toinen työnantaja tai itsenäinen työnsuorittaja

tulee työmaalle lähes välittömästi siellä jo työskennelleen toimijan jälkeen. Peräkkäin toimimiselta on myös edellytetty ajallista tai sopimukseen perustuvaa yhteyttä.

3 Veronumeron sisältävän tunnisteiden käyttö

Yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevällä henkilöllä on oltava työmaalla liikkeessaan näkyvillä henkilön yksilöivä kuvallinen tunniste.

Rakennustyömaalle tilapäisesti tavaraa kuljettavat henkilöt sekä henkilöt, jotka työskentelevät rakennustyömaalla, jossa rakennusta tai sen osaa rakennetaan tai korjataan rakennuttajana olevan yksityishenkilön omaan käyttöön, ovat vapautetut tunnisteiden pitämistä koskevasta velvoitteesta.

Henkilötunnisteessa on oltava henkilön nimi, valokuva, veronumerorekisteriin merkitty veronumero ja työnantajan nimi. Itsenäisen työsuorittajan tunnisteesta tulee käydä ilmi, että henkilö on itsenäinen työsuorittaja (esimerkiksi hyväksyty tavarantarkastaja, tutkintojen vastaanottaja). Tällöin tunnisteeseen merkitään muiden tietojen ohella esimerkiksi henkilön toiminimi.

4 Työntekijäluettelon pitäminen

Rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n 3 momentissa edellytetään, että päätoteuttajan on varmistuttava, että sillä on tieto työmaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työsuorittajista. Jotta päätoteuttaja voisi huolehtia tästä velvollisuudestaan, on samassa pykälässä säädetty, että työnantajien on annettava työntekijöistään ja itsenäisten työsuorittajien omalta osaltaan tarpeelliset tiedot työmaalla työskentelystä päätoteuttajalle.

Luettelon pitämistä koskeviin velvollisuuksiin on tulossa muutoksia. Eduskunta on 16.4.2013 hyväksynyt lakiehdotuksen työturvallisuuslain muuttamisesta (HE 92/2012). Muutoksessa työturvallisuuslakiin tulee kokonaan uusi säännös (52 b §), joka koskee pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan velvollisuutta pitää luetteloa yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työsuorittajista. Jos pääurakoitsijaa tai muuta päätoteuttajaa ei työmaalla ole, kuuluu velvollisuus rakennuttajalle. Luettelon on oltava ajantasainen ja helposti viranomaisten tarkastettavissa.

Luettelosta on käytävä ilmi:

- 1) henkilön etu- ja sukunimi, syntymäaika ja veronumero;*
- 2) työmaalla työskentelyn alkamis- ja päättymispäivämäärä;*
- 3) työntekijän työnantajan nimi ja Y-tunnus tai sitä vastaava ulkomainen tunniste;*
- 4) lähetetyistä työntekijöistä annetun lain 4 a §:ssä tarkoitetun edustajan nimi ja yhteystiedot Suomessa.*

Työskentelyn päättymispäivää lukuun ottamatta tietojen tulee olla merkittyinä luetteloon henkilön aloittaessa työskentelyn työmaalla. Työskentelyn päättymispäivämäärää ei ymmärrettävästi kaikissa tapauksissa voida ennakoita tietää varmuudella, mutta heti kun päättymispäivämäärä on tiedossa, tulee se merkitä luetteloon.

Luetteloon ei ole pakko merkitä tilapäisesti tavaraa kuljettavia, mutta estettä tähän ei ole. **Luettelo ei myöskään tarvitse pitää työmaalla, jossa rakennusta tai sen osaa rakennetaan tai korjataan rakennuttajana olevan yksityishenkilön omaan käyttöön.**

Jotta pääurakoitsijalla tai muulla päätoteuttajalla on käytännössä edellytykset suoriutua luettelon pitämisestä, on työnantajan ja itsenäisen työnsuorittajan annettava tarpeelliset tiedot luettelon pitämistä varten.

Rakennustyön ollessa käynnissä luettelo tulee olla tarkastettavissa työmaalla. Luettelon ei kuitenkaan tarvitse olla kirjallisessa muodossa työmaalla, vaan se riittää, että se on teknisin apuvälinein esitettävissä esimerkiksi sähköisesti. Rakennustyön päätyttyä luettelo tulee säilyttää sen tahon toimesta, joka on sitä pitänyt. Säilyttämisaika on kuusi vuotta.

Edellä selostettu muutos tulee voimaan 1.7.2014.

5 Kysymyksiä ja vastauksia

5.1 Teollista toimintaa koskevat kysymykset

5.1.1 **Kysymys:** Meidän tuotantolaitoksillamme on paljon sekä tuotannon laitteisiin liittyvää asennusta, huoltoa ja kunnossapitoa, sekä kiinteistöön liittyvää uudisrakentamista, korjausta ja kunnossapitoa. Pitääkö kaikilla olla veronumero?

Vastaus: Prosessin käynnissä pitämiseen liittyvät kunnossapitotyöt esim. koneiden osalta eivät ole rakennustyötä. Sen sijaan edellä kuvatut seisokkityömaat sisältävät olennaisilta osin sellaisia tuotantolaitokseen tai sen rakennelmiin kohdistuvia korjaamis- ja kunnossapitotyöitä sekä asennuksia, jotka ovat rakennustyötä. **Mikäli prosessin kunnossapitotyöt ja rakennustyöt voidaan riittävän selvästi erottaa alueellisesti toisistaan, voidaan katsoa, että prosessin käynnissä pitämiseen liittyvät kunnossapitotyöt eivät kuulu yhteiseen rakennustyömaahan.**

Kaikilla yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevillä henkilöillä tulee olla veronumero, myös tuotantolaitoksen omalla henkilökunnalla. Jos kuitenkin työmaa-alue voidaan rajata niin, että siellä työskentelee vain rakennustyössä olevia, ei tuotantolaitoksen omalla henkilökunnalla tarvitse olla henkilötunnustetta. Rajaaminen voidaan tehdä esimerkiksi aidalla, esteellä tai lippusiimalla.

5.1.2 **Kysymys:** Meillä suurin osa ulkopuolisista urakoitsijoista on ns. vakiintuneita sopimuskumppaneita. Miten heidän osaltaan menetellään veronumeron suhteen?

Vastaus: Veronumerolla varustetun henkilötunnisteen käytön osalta lainsäädännössä ei ole säädetty poikkeuksia koskien sopimussuhteen vakiintuneisuutta. Myös tilaajavastuulaissa nykyisin edellytetään, että rakentamistoiminnassa pyydetään tilaajavastuulain mukaiset selvitykset silloinkin, kun yritysten toiminta on vakiintunutta tai kun tilaajan ja sopimuskumppanin sopimussuhde on vakiintunut.

5.1.3 **Kysymys:** Meillä on pelkkä laitoksen laitteiston prosessitoimitus eli kokonaistoimitus siten, että joku muu rakentaa työmaalle kiinteistölle perustukset, rakennukset ja kiinteät rakennelmat. Pitääkö meidän työntekijöillämme olla veronumero?

Vastaus: Jos perustusten, rakennusten ja muiden kiinteiden rakennelmien rakentaminen tapahtuu samanaikaisesti tai perätysten laitteiston asennusten kanssa, niin kokonaisuudessa on kysymys rakennustyöstä yhteisellä rakennustyömaalla, jolloin tunnistekortit vaaditaan. Jos rakentaminen tapahtuu täysin erillään koneasennuksesta, tunnistetta ei tarvita.

5.1.4 **Kysymys:** Meillä tehdään seuraavia töitä tuotantolaitteistoissa.

- Tuotantolaitteen automaatio- sekä sähköistystyöt.
- Voima- tai lämpökattilan painerunkoon, kanavistoon ym. liittyvät terästyöt.
- Tuotantolaitteen uusinta/huolto/korjaus.
- Pyörivän luvon (palamisilman esilämmitin), venttiilien, puhaltimien tai muun prosessilaitteiston tai teollisen laitteen huolto.

Tarvitaanko näissä töissä veronumerot (onko siis kyseessä yhteinen rakennustyömaa?)

Vastaus: Edellä mainituissa töissä ei ole kyseessä yhteinen rakennustyömaa, jos ne eivät liity muuhun rakennuksen tai sen rakenteiden rakentamiseen tai edellä kuvattuihin seisokkityömaihin. Näin ollen tunnistekorttia ei tarvita.

5.1.5 **Kysymys:** Voiko öljynjalostusyhtiö tehdä ilmoituksen jalostamon rakennustöiden pientyömaista niin, että ilmoittaa kuukausittain kaikki tekijät jalostamon alueella?

Vastaus: Kyllä voi. Luettelossa on oltava kuitenkin tiedot rakennustyötä tekevien henkilöiden osalta. Muiden osalta tiedot voivat olla suppeampiakin (esim. veronumeroa ei edellytetä)

5.1.6 **Kysymys:** Tarvitseeko tunnisteita ja luettelointia olla, kun tuotantolaitoksen kivenmurskauslinjastolla on neljä esimurskainta, joista yksi pysäytetään ja siihen vaihdetaan terä? Tuotantolaitos toimii samanaikaisesti. Onko kyseessä tuotantolaitteen kunnossapito vai seisokkityömaa?

Vastaus: Kyseessä ei ole edellä 1. luvussa kuvattu seisokkityömaa, joten tunnistekortteja ja luettelointia ei tarvita. Kyseessä on yksittäisen tuotantolaitteen korjaus.

5.1.7 **Kysymys:** Tarvitseeko kiviainesmurskaamalla työskentelevillä työntekijöillä olla tunnistekortit ja tarvitseeko heistä pitää luetteloa?

Vastaus: Ei tarvitse, koska kyse ei ole rakentamisesta. Mikäli murskaaminen tapahtuu yhteisellä rakennustyömaalla (tietyömaa tai muu infratyömaa), työntekijöillä on oltava tunnistekortit ja heidät on merkittävä luettelon.

5.2 Tunnistekorttiin, veronumeroon ja henkilöluetteloon liittyvät kysymykset

5.2.1 **Kysymys:** Henkilöluettelossa on 250 työntekijän tiedot. Tarkastushetkellä työmaalla työskentelee 15 työntekijää. Onko luettelomme ajan tasalla?

Vastaus: Kun työmaalla tarkastushetkellä työskentelevät 15 työntekijää ovat luettelossa, luettelo on ajan tasalla.

5.2.2 **Kysymys:** Rakennustyömaallemme tulee suunnittelija tarkastamaan rakenteita. Pitääkö hänet merkitä työturvallisuussäännösten mukaiseen luetteloon. Tarvitseeko arkkitehdillä ja rakennesuunnittelijalla olla veronumerollinen tunniste, kun he käyvät työmaalla?

Vastaus: Suunnittelijoilla tulee olla tunniste, joka sisältää rekisteriin merkityn veronumeron ja heidät on merkittävä työntekijäluetteloon. Suunnittelu kuuluu rakennustyön piiriin.

5.2.3 **Kysymys:** Olemme tapaturmavakuutusyhtiö. Meidän asiantuntijamme käyvät työmaalla työturvallisuusasiantuntijoina opastamassa urakoitsijoiden henkilöitä. Tarvitsevatko asiantuntijamme henkilötunnisteen, jossa on veronumero?

Vastaus: Kun vakuutusyhtiöiden edustajat opastavat urakoitsijoiden henkilöitä rakennuttajan tai urakoitsijan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella rakennustyöhön liittyvissä asioissa, heidän katsotaan työskentelevän työmaalla. Silloin heillä tulee olla henkilötunniste, jossa on veronumero.

5.2.4 **Kysymys:** Tarvitseeko pelastuslaitoksen edustaja, esim. palopäällikkö, henkilötunnisteen ja veronumeron, kun hän käy työmaalla osana turvataustaryhmän kokousta.

Vastaus: Henkilötunnistetta ei tarvita, koska kyseessä on paloviranomaisen edustaja, joka ei työskentele työmaalla sopimuksen perusteella.

5.2.5 **Kysymys:** Tarvitseeko poliisi näkyvillä olevan kuvallisen henkilötunnisteen silloin, kun hän on tekemässä työmaalla harmaan talouden torjuntaa tunnistekorttiasioissa yhdessä työsuojelutarkastajan kanssa.

Vastaus: Veronumerollista tunnistekorttia ei tarvita, koska poliisi on viranomaisen edustaja, joka ei työskentele työmaalla.

5.2.6 **Kysymys:** Konsernimme norjalaisen emoyhtiön toimitusjohtaja on tulossa käymään konserniin kuuluvan suomalaisen rakennusliikkeen työmaalla. Tarvitseeko hänellä olla veronumero?

Vastaus: Veronumeroa ei tarvita, koska kyseessä on päätoteuttajan vieras, joka ei osallistu rakennustyöhön. Vieraan voi kuitenkin merkitä työntekijäluetteloon, sillä joskus voi olla epäselvää, onko henkilö työmaalla vierilemassa vai työskentelemässä. Luetteloon tehtävästä merkinnästä tulisi käydä ilmi, että kysymys on ollut vierailusta ja että tunnistetta ei ole tarvittu.

5.2.7 **Kysymys:** Ruotsalainen tulisijatoimittaja on jättämässä tarjousta työmaalle 50 takan rakentamisesta. Tehtaan edustaja on tutustumassa asennusolosuhteisiin työmaalla. Pitääkö hänellä on veronumerollinen tunnistekortti? Tarvitseeko tavarantoimittajalla tai rakennuskonsultilla olla veronumerolla varustettu kuvallinen henkilötunniste, mikäli hän käy vain satunnaisesti työmaalla?

Vastaus: Tehtaan edustajalta ei edellytetä tunnistekorttia, koska sopimusta ei ole vielä olemassa takkojen toimittamisesta. Mikäli tavarantoimittaja tai rakennuskonsultti on vasta neuvottelemassa kaupoista tai sopimuksesta ja on tutustumassa paikkaan, silloin hän ei tarvitse veronumeroa ja hänet rinnastetaan vierailijaan työmaalla.

Yleensä palvelun toimittajan edustajilla tulee olla kuitenkin veronumero, sillä käynnin tilapäisyydellä ja satunnaisuudella ei ole vaikutusta asiaan. Mikäli he esimerkiksi tulevat tarkastamaan työmaasuunnitelmaa/ neuvottelemaan työmaakokoukseen, he tarvitsevat henkilötunnisteen, jossa on veronumero. Jos he taas tulevat neuvottelemaan tulevasta sopimuksesta tai uudesta työstä, silloin he eivät tarvitse veronumerolla varustettua tunnistetta.

5.2.8 **Kysymys:** Katsotaanko työ rakennustyömaalla alkaneeksi siinä vaiheessa, kun rakennusten ulkoseinien rappausta ja pinnoitustyötä tekevän yrityksen työntekijät käyvät ensimmäisen kerran tutustumassa kohteeseen vai siinä vaiheessa, kun kohteeseen viedään rakennustelineet ja työmaakoppi vai siinä vaiheessa, kun varsinainen työ aloitetaan? Milloin luetteloa on ryhdyttävä pitämään?

Vastaus: Työmaan katsotaan alkavan siinä vaiheessa, kun rakennustyöt alkavat. Katselmointia ei pidetä sellaisena työnä, että siinä olisi kyse rakentamisesta. Katselmointi tehdään usein ennen urakkasopimuksen tekoa tarjouksentekovaiheessa. Tällaisessa tilanteessa rakennustöiden katsotaan

alkavan työmaatelineiden pystytysvaiheessa tai työmaakopin tuomisesta työmaalle, jolloin luettelo on ryhdyttävä pitämään.

5.2.9 **Kysymys:** Katsotaanko rakennustyömaan alkavan siinä vaiheessa, kun tontilla aloitetaan metsänraivaustyöt? Toisin sanoen, tarvitseeko metsurilla olla tunnustekortti, kun tiedetään kohteessa metsänraivauksen jälkeen aloitettavan esim. pohjatyöt?.

Vastaus: Vaikka kyse onkin kohteesta, jossa metsänraivaustöiden jälkeen ryhdytään rakennustyöhön, ei metsänraivausta ja puiden kaatoa tulkita rakentamiseksi. Jos metsänraivaustöitä suoritetaan samanaikaisesti rakennustöiden kanssa työmaalla, tällöin tunnisteet tulee olla kaikilla työmaan työntekijöillä. Kun tonteilta kaivetaan maa-ainesta tai tonttia täytetään maa-aineksella, silloin katsotaan rakennustöiden alkaneen.

5.2.10 **Kysymys:** Ulkomaisen laitevalmistajan edustaja tulee valvomaan työkoneen asennusta ja pystytystä, tarvitseeko hänellä olla veronumerolla varustettu kuvallinen henkilötunniste?

Vastaus: Henkilötunniste vaaditaan, jos kyseisen työn yhteydessä kosketaan rakennuksen rakenteisiin ja jos työmaalla toimii rakennustyössä toinenkin työnantaja/itsenäinen työnsuorittaja (kyseessä yhteinen rakennustyömaa).

5.2.11 **Kysymys:** Tilojen käyttäjän edustaja on tulossa työmaakokoukseen. Koulun korjaushankkeessa työmaakokouksen puheenjohtajana toimii kaupungin rakennuttamispäällikkö. Paikalle saapuu myös koulu rehtori ja kaupungin vapaa-ajan palveluiden päällikkö? Pitääkö heillä olla veronumeron sisältävä kuvallinen tunnistus?

Vastaus: Puheenjohtajana toimivalla kaupungin rakennuttamispäälliköllä tulee olla veronumeron sisältävä tunnistus, koska hänen työnsä liittyy työmaalla tehtävään rakennustyöhön. Rehtorilla ja kaupungin toisella edustajalla ei tarvitse olla veronumeroa, koska he eivät ole työmaalla tekemässä työtä, joka liittyy työmaalla tehtävään korjaushankkeeseen. Heitä voidaan pitää työmaan vieraina. Kaikkien vierailijoidenkin nimet on hyvä merkitä työmaaluetteloon.

5.2.12 **Kysymys:** Työterveyshoitaja tulee käymään rakennustyömaalla. Tarvitseeko hänellä olla veronumero?

Vastaus: Työterveyshoitajan käynti työmaalla perustuu jonkun työmaalla työskentelevän työnantajan ja työterveyshoitajan työnantajana olevan terveyskeskuksen tai yksityisen yrityksen väliseen työterveyshuoltosopimukseen. Koska kuitenkin sopimuksen tarkoituksena ei ole rakennustyön tekeminen, ei henkilötunnistetta eikä siihen liittyvää veronumeroa tarvita.

5.2.13 **Kysymys:** Kuka vastaa luetteloinnista infra-töyömaalla, joka voi olla esimerkiksi useita kymmeniä kilometrejä pitkä tietyömaa?

Vastaus: Infra-työmailla päätoteuttaja-käsite ei poikkea talonrakentamisesta. Päätoteuttaja pitää luetteloa. Työmaan ”pituudella” ei ole merkitystä. On tapauksia, joissa yksi ja sama, ”pituudeltaan” pitkä, projekti on paloitettu rakennuttajan toimesta useammalle päätoteuttajalle. Tällöin jokainen päätoteuttaja vastaa oman alueensa luetteloinnista.

5.2.14 **Kysymys:** Tarvitseeko työmaalle tavaraa/materiaalia tuovalla tai pois vievällä kuljettajalla olla tunnistekortti ja pitääkö hänet merkitä luetteloon?

Vastaus: Tältä osin tulkinta on muuttunut muistion ensimmäisestä versiosta. Käytäntö on osoittanut, että rajanveto tilapäisen ja säännöllisen tavarankuljetuksen välillä on vaikeaa. Tästä syystä henkilötunniste ja luettelointi vaadittaisiin ainoastaan silloin, kun kuljettaja osallistuu rakennustyön tekemiseen.

Esimerkiksi jos kuljettaja osallistuu työmaalla työntekoon muualla kuin auton lavalla tai sen välittömässä läheisyydessä, hänellä tulee olla tunnistekortti ja hänet tulee merkitä työntekijäluetteloon. Elementtien kuljettajan katsotaan työskentelevän työmaalla, kun hän purkaa lastin muualle kuin varastopaikkaan ja hän osallistuu työmaalla asennuskohteessa työhön. Jos betonipumppuauton kuljettaja ryhtyy pumppaamaan betonia kohteeseen, silloin on jälleen kyse työmaalla työskentelystä.

5.2.15 **Kysymys:** Työmaa on vastaanotettu ja luovutettu tilaajalle ja työmaahallinto on lopetettu työmaalla. Työmaalle jää kaksi saman urakoitsijan työntekijää tekemään jälkitöitä. Onko heistä pidettävä henkilöluetteloa?

Vastaus: Koska yhteinen työmaa on päättynyt, ei työmaalla tarvitse enää pitää henkilöluetteloa.

5.2.16 **Kysymys:** Työmaa on luovutettu ja vastaanotettu tilaajan toimesta ja päätoteuttajan työmaahallinto on lopetettu työmaalla. Luovutetussa rakennuksessa ilmenee korjaustarvetta vuositarkastuksessa tai muulloin. Työmaalle tulee useamman kuin yhden työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä tai itsenäisiä työsuorittajia suorittamaan rakennustyötä. Onko heistä pidettävä henkilöluetteloa?

Vastaus: Koska kyseisessä tapauksessa muodostuu yhteinen rakennustyömaa, on luetteloa pidettävä.

5.2.17 **Kysymys:** Osuuskunta on asuntomessuilla pääjärjestäjänä, miten asuntomessualueella tulee suhtautua tunnistekortin käyttöön ja luettelon ylläpitoon. Onko osuuskunnan mukana ololla jotain vaikutusta asiaan?

Vastaus: Osuuskunnan mukana ololla ei ole vaikutusta, jos he eivät toimi rakennuttajan roolissa rakennushankkeessa. Tunnistekortteja ja luettelointia ei tarvita sellaisella työmaalla, jossa rakennusta tai sen osaa rakennetaan tai korjataan rakennuttajana olevan yksityishenkilön omaan käyttöön. Työntekijöillä tulee olla tunnistekortit ja heidät merkittävä työntekijäluetteloon, jos rakennuttajana on esimerkiksi asunto-osakeyhtiö.

5.2.18 **Kysymys:** Yksityishenkilön asunnossa tapahtuu vesivahinko. Hänellä on kotivakuutus, joka kattaa vesivahingot. Vakuutusyhtiö edellyttää urakoitsijoiden hyväksyttämistä ennen töiden aloittamista. Onko tilanteessa rakennuttajana vakuutusyhtiö vai yksityinen henkilö ja tarvitseeko korjaustöitä tekevillä olla tunnustekortti?

Vastaus: Vaikka vakuutusyhtiöltä tuleekin saada hyväksyntä urakoitsijasta, varsinaisena rakennuttajana on yksityishenkilö tai asunto-osakeyhtiö riippuen siitä kumman vastuualueeseen työt liittyvät. Jos kyse on yksityishenkilön vastuualueeseen kuuluvista töistä, työntekijät eivät tarvitse kuvallista henkilötunnistetta. Mikäli rakennuttajana on taloyhtiö ja yhteisen rakennustyömaan kriteerit täyttyvät, yhteisen rakennustyömaan työntekijöillä tulee olla henkilötunniste.

5.2.19 **Kysymys:** Onko ryhmärakennuttajilla velvollisuus edellyttää sopimuksissaan, että työmaalla työskentelevillä työntekijöillä on henkilötunniste.

Vastaus: Ryhmärakentamisessa ryhmärakennuttajaosakkaat perustavat yleensä asunto-osakeyhtiön, joka lähtökohtaisesti tekee urakkasopimuksen urakoitsijoiden kanssa. Tällöin kyse ei ole yksityishenkilöstä, jolloin henkilötunniste vaaditaan ja työntekijät on merkittävä työntekijäluetteloon. Rakennuttajana ei ole yksityishenkilö, vaikka sopimuksien perusteella osakkaille on annettu oikeus teettää urakan osia yksityishenkilöinä.

5.2.20 **Kysymys:** Kenet merkitään kuvalliseen henkilötunnisteeseen työnantajaksi, kun on kyse itsenäisestä työnsuorittajasta?

Vastaus: Itsenäisen työnsuorittajan tunnustekortista on ilmentävä se, että henkilö on itsenäinen työnsuorittaja. Käytännössä tähän riittää se, että toiminimi on esimerkiksi Tmi Matti Möttönen ja henkilön nimi Matti Möttönen. Jos toiminimi on jokin muu kuin itsenäisen työnsuorittajan nimi, tulee kortista siinä tapauksessa ilmetä, että hän on itsenäinen työnsuorittaja; esimerkiksi maininta työnantajan tilalle: itsenäinen työnsuorittaja / tutkintojen vastaanottaja tms.

5.2.21 **Kysymys:** Rakenteilla on liikekeskus, johon tulee eri käyttäjiä. Joihinkin tiloihin käyttäjät pääsevät tekemään omia töitään jo ennen koko kohteen luovutusta. Työmaalla on epäselvää, kenen velvollisuus on pitää luetteloa?

Vastaus: Mikäli luovutettava tila voidaan alueellisesti rajata pois muusta rakennettavasta liikekeskuksesta, eikä työntekijöiden kulku tapahdu käynnissä olevan rakennustyömaan kautta, ei liikekeskuksen rakennustyömaan päätoteuttajan tarvitse pitää luettelointia luovutetun tilan työntekijöistä. Jos luovutettuun tilaan muodostuu kuitenkin yhteinen rakennustyömaa, on sinne nimittävä päätoteuttaja, jonka on pidettävä työntekijäluetteloa. Mikäli tilaa ei voida rajata alueellisesti luovutuksessa tai tilaan kulku tapahtuu rakennettavan liikekeskuksen kautta, on liikekeskuksen päätoteuttajan huolehdittava myös luovutetun tilan työntekijöiden luetteloinnista ja vastaavasti jokaisen

luovutetussa tilassa työskentelevän työnantajan on annettava päätoteuttajalle tarvittavat tiedot.

5.2.22 **Kysymys:** Miten pitää menetellä myrskytuhoihin tai siihen rinnastettavien tapahtumien aiheuttamien sähkövikojen korjausten osalta?

Vastaus: Sähkövikojen korjauksessa voi olla kysymys rakennustyöstä ainakin silloin, jos niiden yhteydessä joudutaan tekemään maanrakennustöitä tai nostetaan kaatuneita sähköpylväitä pystyyn tai korvataan kaatuneet uusilla. Sähkölinjoille kaatuneen puun poistaminen tai sähköjohtojen yhdistäminen ei taas ole rakennustyötä.

Sähkövikojen korjaamiselle on tyypillistä tarve nopeasti palauttaa sähkönjakelu vakavien vaarojen välttämiseksi. Mikäli vikojen korjaamiseen sisältyy rakentamista ja yhteisen rakennustyömaan kriteerit täyttyvät, voivat ko. työtä teettävät työnantajat täyttää luettelon pitämistä koskevat velvoitteet jälkikäteen, mutta kuitenkin niin, että päätoteuttaja kykenee toimittamaan verottajalle tiedot määräajassa.

5.3 Koordinaatioryhmän 4.6.2014 hyväksymät lisäkysymykset

5.3.1 **Kysymys:** Asunto-osakeyhtiössä suoritetaan yhtiön tilaamaa rakentamista. Yksityishenkilö on tilannut samaan aikaan itse omia rakennustöitä hallitsemaansa huoneistoon. Pitääkö asukkaan hankkimat työntekijät olla päätoteuttajan luettelossa ja tuleeeko heillä olla tunnistekortit?

Vastaus: Mikäli yksityishenkilön hankkimat työntekijät tai itsenäiset työsuorittajat työskentelevät rakennustyömaan urakka-alueella as oy:n tilaaman rakennusurakan aikana, tulee asukkaan omat työntekijät merkitä päätoteuttajan luetteloon ja heillä on oltava tunnistekortit. Mikäli yksityishenkilön omat työntekijät eivät työskentele as oy:n tilaaman rakennusurakan aikana tai he työskentelevät eri paikassa (urakka-alueen ulkopuolella), ei päätoteuttajan tarvitse merkata asukkaan omia työntekijöitä luetteloon. Rakennuttaja määrittelee urakka-alueen.

5.3.2 **Kysymys:** Asfalttiasemalle tuodaan kiviainesta ja bitumia sekä kuljetetaan valmista asfalttimassaa pois. Onko asfalttiasema yhteinen rakennustyömaa, kun siellä työskentelee useamman työntekijöiden työntekijöitä? Tarvitseeko siellä työskentelevillä työntekijöillä olla tunnistekortit ja tarvitseeko heistä pitää luetteloa?

Vastaus: Asfalttiasema ei ole rakennustyömaa, joten tunnistekortteja ja luettelointia ei tarvitse olla.

5.3.3 **Kysymys:** Voiko infra-alalle (maa- ja vesirakennusala sekä asfalttiala) muodostua yhteinen rakennustyömaa tilanteessa, jossa rakentamista suorittaa vain yhden yrityksen työntekijät, mutta työmaalla käy kuljettajia vain tuomassa esim. maa-ainesta tai asfalttimassaa tai viemässä maa-ainesta pois ja he eivät osallistu työntekoon?

Vastaus: Mikäli työmaalla työskentelee samanaikaisesti tai peräkkäin vain yhden yrityksen työntekijöitä ei työmaa ole yhteinen rakennustyömaa. Mikäli kuljettajat eivät osallistu työntekoon työmaalla, ei heidän käyntinsä vaikuta yhteisen rakennustyömaan muodostumiseen. Eli kysymyksessä esitetystä tapauksesta ei muodostu yhteistä työmaata.

5.3.4 **Kysymys:** Asfalttialalla yhdellä urakkasopimuksella sovitaan yhden laajan alueen teiden päällystämistä levityskauden aikana. Levityskohteita on levityskauden aikana useita. Ne voivat olla käynnissä samaan aikaan tai eri aikaan. Maantieteellisesti kohteet voivat olla toisistaan kaukana. Mikä on rakennustyömaan käsite asfalttitöissä?

Vastaus: Infra-alalla työn liikkuvuuden ja luonteen vuoksi maantieteellisesti laaja alue voi muodostaa yhden työmaan tai se voidaan jakaa useampiin työmaihin. Rakennuttaja määrittelee työmaan urakka-alueen. Mikäli maantieteellisesti laaja alue on määritelty yhdeksi päällystystyömaaksi ja samanaikaisesti tai peräkkäin työmaalla on useampi kuin yksi työnantaja tai korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työnsuorittaja töissä, tulee päätoteuttajalla olla nämä kaikki työntekijät samassa luettelossa. Tällöin maantieteellisellä urakka-alueella ei voi olla myöskään muita päätoteuttajia tekemässä asfalttipäällystystä tai muita alueelle liittyviä tienkorjaustöitä, koska yhdellä työmaalla voi olla vain yksi päätoteuttaja.

5.3.5 **Kysymys:** Tarvitseeko edellä mainitussa kysymyksessä olevan asfalttiurakan päätoteuttajan huolehtia esimerkiksi kaukolämpö- tai sähköverkon rakentajien työntekijöiden luetteloinnista samalla maantieteellisesti laajalla alueella?

Vastaus: Mikäli asfalttiurakan urakka-alueeksi on rakennuttajan toimesta määritelty maantieteellisesti laajan alueen tietyt tiet eikä kaukolämpö- tai sähköverkkojen rakentaminen tapahdu samanaikaisesti samalla alueella (tietyillä teillä), ei yhteisen asfalttityömaan päätoteuttajan tarvitse pitää luetteloa kaukolämpö- tai sähköverkon rakentamisen työntekijöistä. Mikäli kaukolämpö- tai sähköverkon rakentaminen on samanaikaisesti samalla alueella (tietyillä teillä), joka on määritelty rakennuttajan toimesta urakka-alueeksi, tulee yhteisen rakennustyömaan urakka-alueen päätoteuttajan vastata kaikkien yhteisellä työmaalla työskentelevien luetteloinnista.

5.3.6 **Kysymys:** Mikä on yhteisen rakennustyömaan alue infratyömaissa, joissa rakennetaan esimerkiksi sähkö-, kaukolämpö tai kaasuverkostoa?

Vastaus: Infra-alalla työn liikkuvuuden ja luonteen vuoksi maantieteellisesti laaja alue voi muodostaa yhden työmaan tai se voidaan jakaa useampaan työmaakokonaisuuteen. Rakennuttaja määrittelee työmaan urakka-alueen. Mikäli maantieteellisesti laaja alue on määritelty yhdeksi työmaaksi infrahankkeessa ja samanaikaisesti tai peräkkäin työmaalla on useampi kuin yksi työnantaja tai korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työnsuorittaja töissä, tulee päätoteuttajalla olla nämä kaikki työntekijät samassa luettelossa. Tällöin urakka-alueella ei voi olla myöskään muita päätoteuttajia tekemässä

muita infrarakenustöitä, koska yhdellä työmaalla voi olla vain yksi päätoteuttaja.

5.3.7 **Kysymys:** Samalla urakoitsijalla saattaa olla esimerkiksi kolme sillankorjausurakkaa käynnissä esimerkiksi 50 km:n matkalla. Ovatko nämä erilliset sillat samaa työmaata vai kaikki kolme erillisiä?

Vastaus: Mikäli urakat on annettu erillisinä urakoina, muodostavat ne jokainen oman työmaansa. Jos rakennuttaja on määritellyt kaikki kolme sillankorjausta yhdeksi urakaksi, ne voivat olla myös yksi yhteinen työmaa.

5.3.8 **Kysymys:** Infratyömaan sisällä suoritetaan materiaalin kuljetusta paikasta toiseen, esim. louheen kuljetusta työmaan sisällä olevaan murskaan tai maanajoa työmaan sisällä paikasta toiseen. Tarvitseeko kuljettajat merkitä luetteloon ja tuleeko heillä olla tunnustekortti?

Vastaus: Työmaan sisällä tapahtuva kuormien, kiviaineksen tai maa-aineksen siirtely katsotaan jo työnteoksi, jos se ei ole materiaalien tuontia tai poisvientä eli tapauksessa kuormaus ja purku tapahtuvat työmaa-alueella. Tällöin kuljettajilla on oltava tunnustekortit ja heidät on merkattava luetteloon.